

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LI. Ч. 235. Нью-Йорк і Джерзі Сіті, субота, 2 грудня 1944.

No. 235. New York and Jersey City, Saturday, December 2, 1944. Vol. LI

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав (Америки).

Тел. „Свободи“: ВЕрген 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

Брак амуції спинив розгін офензиви над Реном Є новий польський кабінет, але нема розв'язки

Генрі Л. Стимсон, секретар війни, подав газетярям до відома, що ген. Двайт Д. Айзенгавер був змушений здержати генеральну офензиву над Реном, бо було замало воєнного знаряддя, потрібного для того роду воєнної операції. Стимсон ще додав, що ми є в критичнім положенні з амуніцією, яке може поправитись тільки тоді, коли буде збільшена продукція амуції. Та коли іде про недомагання, яке відноситься до офензиви, про яку згадав ген. Айзенгавер, то воно повстало головно наслідком транспортних труднощів. Положення це тепер направлено через отворення пристані Ант-верпену.

Д-Р К. АНДРУСИШИН ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ.

Канадійські „Українські Вісти“ подали за виніпегським часописом „Фрі Прес“, що д-р Кость Андрусишин в Виніпегу, бувший редактор „Канадійського Фармера“, вістав покликання на професора французької мови і мов словянських на саскачеванським університеті. Спершу д-р Андрусишин віде до Злучених Держав, до Гарвардського університету, де ще візьме короткий курс, заки обійме професуру в Саскачеванським університеті. „Будучність Нації“ ще додає, що д-р Андрусишин дістав від одної американської фірми однорічну стипендію, 300 доларів в місяць, і буде переводити в Гарвард студії слов'янознавства.

ПОМЕР О. П. БОЖИК.

В Виніпегу помер о. Панталеймон Божик, укр. греко-кат. священник, маючи 65 років, з чого 44 роки перебув у Канаді. Походив з Буковини. Був відомий не тільки з душпастирської праці, але й з літературної та журналістичної. Писав вірші й оповідання. До більших праць належать такі: „Церква українців в Канаді“, „Канадійська Муза“ і „Хто наш провідник“. З його дітей, дочка Ольга Павлова, співачка, живе тепер в Нью-Йорку.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В РИМІ.

Канадійська „Будучність Нації“ подає від свого кореспондента з Риму, що підчас Різдвяних Свят, в днях 6 і 7 січня 1945 року, відбудеться в Римі зізд українських вояків, на якому будуть присутні ті українські вояки, котрі в той час перебуватимуть в Римі та в поближких містах. Зізд відбудеться в резиденції єпископа Івана Бучака.

ЗГАДАЛИ ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД.

По духовних вправах українських греко-кат. священників в Канаді, що відбулись у Колегії св. Йосифа в Йорктоні під проводом єп. Ніля Оаварина, ЧСВВ, застановлялись присутні і над многими важними церковно-народними справами, і, як подають „Українські Вісти“, вислали телеграми з заявами любови, послуху і лояльності до Апостольського Делегата і прем'єра Канади, з проханням переслати їх папі Пієви XII і королеви Юриві VI, з просьбою вжити свого впливу для добра поневоленого українського народу на рідних землях, щоб йому була дана воля і сираведливість.

НАГОРОДА ЗА ПРАЦЮ ДЛЯ РОСІЇ.

„Новое Русское Слово“ проголосило телеграму з Москви від митрополита Алексія, заступника патріарха православної церкви, якою сповіщено, що архієпископ Адам прийнятий наново до російської православної церкви з титулом архієпископа. Адам походить з Галичини і є сином греко-кат. священника. Митрополит Венямин, голова російської православної церкви в Америці, подає, що це сталось на просьбу архієпископа Адама по його покаянню і в нагороду за його ревну і патріотичну працю в користь Росії. Архієпископ Адам, це відомий москвофіл, що працює головно серед „карпаторосів“.

З СОВЕТСЬКИХ РЕПОРТАЖІВ.

З Черновець надіслано репортаж про „плач невільників“, себто про те, як румуни знущались над українськими селянами. Що румуни знущались, в це не сумніваємось. Але як дивно звучить така писанина з Буковини, з українських сіл, в якій советські кореспонденти пишуть: „Багато німці і румуни замучили людей радянських“...

Як бачимо, то вже навіть такі кореспонденти, що з Галичини, не мають тепер відваги писати просто про українців, що витерпіли, а пишуть про „радянських людей“. Як так піде далі, то про населення України буде можна згодом писати тільки як про „радянське“, а не „українське“. Хіба, що хто захоче писати про „російських людей“, то тоді цей термін буде міг, очевидно, вжити і до населення України. Таке вже можна і тепер завважити.

ДЛЯ ПОБІДИ КУПУЙТЕ БОНДИ

З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

О. В. І. звідомляє, що адміністрація звільненої з мадярських та німецьких військ Карпатської України є тепер в руках чехословацьких урядовців. Курсе там тимчасова чехословацька валюта, якою користуються теж советські вояки, як і населення.

АТЕНТАТ УКРАЇНЦЯ НА ВЛАСОВА.

Офіс Воєнних Інформацій (О. В. І.) подає за шведською газетою Афтонлядет, що роїсьсько-советський генерал Андрій А. Власов, що свого часу подав у німецький полон, далі організує в Німеччині добровольчі російські частини для боротьби з Советами. Він відвідував недавно табір примусової праці в Новому Замку, в Словаччині. В часі тих відвідин український робітник, що працював в кузні, кинув на Власова розжарену підкову. Робітника вбила на місці охоронна сторожа Власова. Останніми часами німецька та японська пропаганда розголошують багато про „активність Власова“. Теж розкидується масово між російськими робітниками і полоненими в Німеччині заклик вступати до „армії Власова“.

ЯК ТО ПОГОДИТИ?

Недавно жидівські газети в Палестині подали достовірні вісти про советські арешти та депортовання з Західної України. Те саме подавали давніше лондонські джерела, з яких одні писали про виселення 20 тисяч на Сибір, а інші про сто тисяч. Та Василь Єрмілов, кореспондент „Москв Ньюз“, пише тепер зі Львова таке: „Визволення принесло велику полєгшу. „Це перші мирні ночі на протягу трьох років“, сказав мені один український інжинір“.

СВИ ДО СВОГО.

Михайло Гречуха, голова Президії Верховної Ради УРСР, прислав привіт і подяку, як пишуть большевицькі „У. Ш. Вісти“, „американським українцям“, пересилаючи їх на адресу українських комуністів, себто вислаючи їх до Ліги Американських Українців і Українсько-Американської Секції міжнародного Робітничого Ордену. Отже комуніст з Советів повідомив комуністів в Америці, як то „під керівництвом мудрого вождя і полководця — Великого Сталіна Радянська Україна“ вже звільнилася і як у ній „радянський народ знову заживе вільним, радісним і щасливим життям“.

З Лондону доноситься, що вкінці вдалося Томі Аршішевському, польському соціалістови і революціонерови, ще з царських часів, створити нове польське міністерство, але без участі бувшого прем'єра Міколайчика та лєудовців, себто без тих, що як оголошують, були до війни найбільшою польською партією. На цей новий польський уряд глядять у Москві як на „реакційний“, а в Англії як на такий, що є без Міколайчика, себто без того, що ще тишився в англійським уряді найбільшим довірям, головно тому, бо ніби ще міг дійти до порозуміння з Советами. Такого погляду, як подають з Лондону, має бути теж і урядовий Вашингтон.

ПОЛЬСЬКІ ВОЄННІ ВТРАТИ.

Пат подає за тижневиком „Польска Вальчонца“, що від початку війни з Гітлером, себто від 1. вересня 1939 р., польські воєнні втрати виносять 886,700 офіцирів і вояків. В тому враховані вбиті й ранені, а не враховані жертви, що їх понесли поляки в боротьбі за Варшаву в серпні цього року.

У зв'язку з тим питає „Нови Сьвят“, чому Польща має знайти тепер в „тюрмі народів“, як назвав царську Росію проф. Покровський, приятель Леніна, бо такою тюрмою є теж і советська Росія.

„ЗАПРОСИНИ ДО ЗРАДИ“.

Так називає ньюйорський „Нови Сьвят“ запросини люблинського польського Комітету Визволення, звернене до бувшого польського прем'єра Міколайчика, щоб покинув Лондон і прибув до Люблїна та вступив до люблинського польського уряду. Такі запросини, пише ця газета, „є не тільки запросинами до зради Польщі як держави незалежного народу, але теж і до зради демократії“. Це останнє опирає часопис на тому, що люблинський польський уряд є „слугою тоталітаризму“, бо є васалем і сателітом Советів, що є тоталітарною державою.

БУДЕ ВІННА РОСІЇ З ЯПОНІЄЮ

Таке заповідає „Свет“ і твердить, що „зачне її і спричинить Росія“. І то „для забезпечення своїх інтересів в Сибірі. Приморському краю, в Монголії й Китаю“. Забезпечення Росії вимагає нових виходів до Тихого океану, як і охорони теперішньої пристані, Владивостока, пише цей часопис.

ДЛЯ ПОБІДИ КУПУЙТЕ БОНДИ

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Ждемо на відповідь від 158 відділів

На 475 відділи Українського Народного Союзу є аж 158 відділів, що в 50-літні роковини організації не зложили ще досі ніякого ювілейного дарунку, себто не придбали в тому ювілейному році ні одного нового члена.

Чи так повинно бути? Або що важніше: Чи так повинно остати? Чи так повинен бути закінчений 50-тий рік існування У. Н. Союзу аж в 158 його відділах?

Надіємось, що нема між нами таких, що мали би іншу думку від тої, що так не повинно і не може статись. Віримо, що і в тих згаданих 158 відділах урядники і члени не інші як в інших відділах нашої організації.

А як так, то ще є пора хоч в останній хвилині направити лихо і недомагання усунути. Ще можна хоч в останньому ювілейному місяці доложити трохи труду і придбати У. Н. Союзу нових членів для свого власного добра і для добра загального.

Тому позбудьмося хоч тим разом тої найгіршої нашої навички - байдужности. Перестаньмо хоч тут легковажити собі загальні, громадські справи, якщо хочемо піти далі вперед і стати сильнішими і впливовішими. Бо розбудова У. Н. Союзу — це громадська справа. Це ж розбудова нашої сили: організаційної, фінансової й моральної. Це умож-

ливленню нашого поширювання наших культурних змагань. Це скріплення українського імені на американському континенті. Це скріплення оборони правди про український нарід в Європі та його визвольні змагання.

Чи ці речі не є заохотою, щоб пошанувати працю У. Н. Союзу в часі його Золотого Ювілею новими силами, новими членами?

Чи супроти того може бути так, щоб і при кінці ювілейного року було аж 158 відділів, в яких не пошановано праці наших піонерів і своєї власної придбанням нових членів У. Н. Союзу?

Хочеться вірити, що всі ми Союзовці рівні. Що у всіх нас бється одно й те саме шире серце. Що у всіх нас однакові ідеали. А тим самим, що й при кінці Ювілейного Року всі 475 відділи У. Н. Союзу таки сповняться своє завдання. Одні краще, а другі не так добре, але сповняться в такий спосіб, щоб ніяке імя не було в ніякому разі між мертвими числами, що вказувалиб, що такі знайшлися між нами такі відділи, що їх не зрушило навіть своє рідне свято, навіть 50-літній ювілей пошанівку доброї, чесної й патріотичної праці наших піонерів і своєї власної.

Америка й границі

Як доносять з Парижу до „Нью Йорк Таймсу“, там викликає велике розчарування недавня заява Едварда Р. Стетиніуса, тепер уже секретаря стейту, про становище американського уряду до питання границь держав в Європі. Сказав саме тоді Стетиніус, що Злучені Держави традиційно ніколи не гарантували ніяких державних границь. Цю заяву видав був представник американського уряду знагоди спору за польсько-російську границю, але вона видно має примінення й до інших подібних спорів. Тепер цим становищем американського уряду не вдоволені французькі урядники. Часопис „Франс Лібр“ („Вільна Франція“) питається з того приводу: Як можна організувати мир, не гарантуючи границь держав?

Зо становища Польщі чи Франції, таке становище зрозуміле: з їх боку це дуже природно шукати гарантії своїх державних границь: така гарантія збоку чужої держави заставила би ту гарантуючу державу до протесту на випадок, якби ця

границя була порушена. Колиб порушення від протесту не перервано, то така держава повинна піти проти агресора з війною.

Збоку Польщі, Франції, Бельгії й інших держав теж зрозуміло, вони шукають такої гарантії в Злучених Державах. Після цього досвіду, який мали Чехословаччина й Польща з дотепершніми гаранторками своїх границь, зовсім зрозуміло, що вони дивляться тепер на Злучені Держави.

Однак, коли це зовсім природно, що ті держави шукають гарантії своїх границь, і шукають їх якраз у Злучених Державах, чи зо становища Злучених

РОСІЯ, АНГЛІЯ, АЗІЯ.

Вл. Лебедев пише в газеті „Новое Русское Слово“ про теперішній нафтовий конфлікт в Ірані, а далі про пляни Росії щодо Азії в історичній перспективі, зупиняючись на тому, що, як пишуть, вже Петро Перший мав око на Індію. Щодо цього подається цікавий документ, а то погляди на цю справу А. Куропаткина, що був російським військовим міністром в роках 1898-1904. Куропаткин звертав увагу на небезпеку збоку Австрії та Німеччини, а в справі англійсько-російських відносин писав так:

„Для Росії було би не тільки небезпечним і не вигідним підбити для себе якунебудь частину з англійських посілостей в Азії, але буде не вигідним, якщоб змінилось положення англійців в Індії, якщоб їх витиснули з Азії, а індійські племена дісталиб державну незалежність. Такий переворот означав би ослаблення Росії в Середній Азії. Тому є для Росії вигідним підтримувати панування англійців в Азії... Тому треба, щоб зникла шкідлива химера евентуального російського походу на Індію, а замінилась в розуміння спільноти інтересів Росії й Англії в Азії“.

Автор статті є за ось таке розуміння спільноти англійсько-російських інтересів в Азії, щоб Росія попірала там Англію, а Англія Росію. Ще додамо, що Куропаткин розумів попертя Росії Англією головно в розумінню недоторкаємости інтересів Росії в Приамурському Краю.

Держав не є так само природно таких гарантій не давати, себто до таких далекойдучих заходів не зобов'язувати? До того, як можна жадати від Америки гарантій границь, в імя миру, коли ті границі самі не все є справедливі, і як такі є немовби запросинями до порушення мира, як це було наприклад зо старою польсько-російською границею, котрої гарантії якраз добивався польський уряд у Лондоні?

Відмовляючися давати гарантії для державних границь Європи, американський уряд немовби радить цим державам придумати справедливі границі між собою: такі границі одинокі можуть бути основою мира. Такі границі не будуть навіть потребувати гарантії Америки. За ними буде стояти найкраща сила в світі: справедливість.

УВАГА!**БОФАЛО, Н. Й.!****УВАГА!**

Біжучі події вказують, що в наших часах можуть настати такі великі зміни в житті людства, що вони будуть уважані новою добою, в котрій буде положений кінець кривавим війнам та запанує тривкий мир і здійсниться політичне й економічне освободження всіх народів.

Про такий вічно триваючий мир — Бог передсказав устами своїх Святих Пророків у Біблії.

Тому запрошуємо всіх, хто цікавиться згаданими справами, на Студії Біблії кожної неділі по полудні, від год. 2. до 4. на адресу:

SENECA METHODIST CHURCH
CORNER SENECA AVENUE & IMSON STREET

UKRAINIAN GRAMMAR

by ELIAS SHKLANKA, M. A.,

Книжка подає вказівки як вимовляти українські букви і слова. Її повинні купити собі роджені тут українці.

Ціна \$1.00.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"Svoboda"

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

ДЛЯ ПОБІДИ КУПУЙТЕ БОНДИ**МИРОН ЛИТВИН і СИН**

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place
IRVINGTON, N. J.
Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2565

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEIrose 5-5577